

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSMIESTEN KERTOMUS
VUODELTA 1974**

*

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1975

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSMIESTEN KERTOMUS
VUODELTA 1974**

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1975

SISÄLLYS

	Sivu		Sivu
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	3	Längmanin ja Rosenbergin rahastot	16
Vuoden 1974 taloudellinen kehitys	3	Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto (Sitra)	16
Suomen Pankin rahapolitiikka	4	Suomen ja Unkarin clearingvelan korko	16
Rahapolittiset toimenpiteet	4	Eräiden kansainvälisten laitosten talletusten korko	16
Erityisrahoitusjärjestelyt	5	Osakemerkintöjä	17
Suomen Pankin valuuttapolitiikka	6	Ulkomaisen luoton ottaminen Suomen Pankille	17
Kehitys kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla	6	Suomen Pankin ohjesäännön 6 §:n muuttaminen	17
Avistamarkkinat	7	Suomen Pankin johtosäännön muutos	18
Termiinimarkkinat	8	Suostumus lainan ottamiseen Mortgage Bank of Finland Oy:lle	19
Kahdenkeskiset maksujärjestelyt	8	Toimenhaltijain uudet vuosilomasäännökset	20
Pitkäaikaiset ulkomaiset pääomanliikkeet	8	Muutoksia Suomen Pankin eläke- ja perhe-eläkemääräyksiin	20
Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma	9	Toimenhaltijain palkkausten tarkistaminen	21
Taseuudistus	9	Syrjäseutulisan maksaminen toimenhaltijoille	21
Ulkomaat	9	Ulkomaisia asiamiespankkeja	21
Rahoituslaitokset	10	Markan ulkoinen arvo	22
Julkisen sektori	11	Myönnetyt avustukset	22
Yritykset	11	Johtokunta	22
Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset	12	Haarakonttorien valvojat	22
Setelinanto-oikeus ja sen käyttö	12	Pankkivaltuusmiehet	23
Tilinpäätös	12	Tilintarkastajat	23
<i>Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	16		
Tilintarkastus	16		
Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	16		
Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset	16		

Suomen Pankin toiminta

Vuoden 1974 taloudellinen kehitys

Taloudellinen toiminta pysyi maassamme vuonna 1974 vilkkaana huolimatta vaikeutuneesta energiatilanteesta sekä monissa maissa ilmenneestä lamasta. Useilla aloilla tuotantokapasiteetti oli vuoden aikana täydessä käytössä, mikä rajoitti viennin määrällistä kasvua. Kansainvälisen taantuman vaikutukset alkoivat tosin tuntua vuoden jälkipuoliskolla etenkin metsäteollisuuden vientikysynnän heikentymisenä. Jo usean vuoden jatkunut voimakas vientikysyntä ja sitä seuranneet tuotannolliset investoinnit yhdessä vireän asuntorakentamisen kanssa lisäsivät tuontiin ja hintatasoon kohdistuvaa painetta. Työllisyystilanne parani edelleen alkuvuoden aikana. Keskimääräiseksi työttömyysasteeksi muodostui 1,8 %, kun se vuonna 1973 oli 2,3 %. Ulkomaankaupan tasapainottomuutta lisäsi tuntuvasti tuontien energian ja eräiden raaka-aineiden hintojen kohoaminen. Vaihtotaseen vajaus kohosi 4,5 mrd. markkaan.

Koko tavaraviennin määrä jäi edellisen vuoden tasolle. Suomen tärkeimmissä puutavaran ostajamaissa vallinneen rakennustoiminnan taantuman johdosta mekaanisen puunjalostusteollisuuden tuotteiden kysyntä supistui erityisesti vuoden loppua kohti. Mm. metalliteollisuudessa viennin määrä sen sijaan kasvoi huomattavasti. Vientihinnat kohosivat kauttaaltaan voimakkaasti, erityisen jyrkästi metsäteollisuustuotteissa. Koko tavaraviennin arvo kohosikin edellisestä vuodesta 42 %.

Tuotantokapasiteetin korkea käyttöaste ylläpiti teollisuuden investointihalukkuutta edelleen vuonna 1974. Erityisesti teollisuuden talonrakennusinvestoinnit kasvoivat suuresti.

Myös koneita ja laitteita hankittiin selvästi edellisvuotista enemmän. Asuinrakennusinvestointien kasvu oli edelleen ripeää Etelä-Suomessa ja väestökeskuksissa. Asuntojen hinnat kohosivat jyrkästi voimakkaan kysynnän ja tuotantokustannusten kohoamisen vuoksi. Vuoden 1973 kesäkuusta vuoden 1974 loppuun voimassa olleen investointiverolain vaikutus jäi suhteellisen lieväksi lähinnä ennen lain voimaantuloa aloitettujen lukuisten rakennuskohteiden johdosta.

Kotitalouksien käytettävissä olevien reaalitylojen kasvuvauhdin hidastuttua voimakkaan hintojen nousun takia myös yksityisen kulutuksen kasvu jäi edellisvuotista pienemmäksi kulusaltiliuden lievästä kohoamisesta huolimatta. Hidastuminen oli selvintä kestävien tavaroiden kulutuksessa; autojen hankinnat supistuivat noin viidenneksen. Julkisen kysynnän kasvua pyrittiin ylikysyntätilanteen jatkuessa hillitsemään. Julkisen hallinnon investoinnit supistuivat ja julkisen kulutuksen määrän kasvu pysyi edellisvuosia pienempänä.

Bruttokansantuotteen kasvu oli vuonna 1974 lähes yhtä nopeata kuin edellisenäkin vuonna, joskin muutamit toimialat kärsivät jo kysynnän heikkenemisestä. Metalliteollisuuden tuotannon ja viennin kasvu tasapainotti öljyn hintojen nousun aiheuttamaa vajetta Neuvostoliiton kanssa käydyssä kaupassa. Alan työvoimavajaus rajoitti kuitenkin kasvumahdollisuuksia. Metsäteollisuudessa jouduttiin tuotantotoimintaa hidastamaan vuoden loppupuoliskolla menekki- vaikeuksien vuoksi. Vuoden päättyessä taantuman merkkejä oli nähtävissä myös muilla aloilla.

Työllisyystilanteen paraneminen jatkui edel-

leen vuoden 1974 aikana. Alueittaiset työllisyserot kapenivat jonkin verran, joskin työttömyys muodosti edelleen vakavan ongelman haja-asutusalueilla. Etelä-Suomessa ja asutuskeskuksissa vallitseva työvoiman ylikysyntä johti työvoimaosuuden voimakkaaseen kohoamiseen ja työvoiman määrä kasvoi noin 50 000 henkilöä. Paluumuutto pohjoismaista oli hieman näihin maihin suuntautunutta siirtolaisuutta suurempi.

Hintojen nousuvauhti kiihtyi selvästi edellisestä vuodesta. Kuluttajahintojen 17 prosentin nousun pääasiallisia aiheuttajia olivat energian ja raaka-aineiden tuontihintojen voimakas kohoaminen sekä maassa jatkunut ylikysyntätilanne. Ansiotasokohosi keskimäärin lähes 19 %. Huhtikuussa vajaaksi kahdeksi vuodeksi tehdyyn tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun liittyi verorasituksen lieventämiseen ja sosiaaliturvan lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä sekä hintasääntöselvityksen väliaikainen tiukentaminen. Ansiotasokehityksessä ilmeni merkittäviä toimialoitaisista eroja, jotka johtuivat työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapainottomuuksien aiheuttamista palkkaliukumista.

Raaka-aineiden ja tuotantotarvikkeiden samoin kuin investointitarvaroiden tuonti kasvoi edelleen voimakkaasti. Henkilöautojen tuonti sen sijaan väheni edellisestä vuodesta ja muiden kulutustavaroiden tuonti lisääntyi vain vähän. Öljyn hinnan kolminkertaistuminen ja muidenkin raaka-aineiden kohonnut hintataso olivat leimaa-antavia tuonnin hintakehitykselle. Tuonnin arvon 55 prosentin kasvusta neljä viidesosaa johtuikin hintojen noususta.

Tuontihinnat nousivat vain pari prosenttia vientihintoja enemmän ja ulkomaankaupan vaihtosuhteen heikkeneminen jäi pienemmäksi kuin useimmissa läntisissä teollisuusmaissa. Kauppataseen vajuus kohosi edellisen vuoden 2 mrd. markasta lähes 5 mrd. markkaan. Vaihtotaseen vajuus oli noin 4,5 mrd. markkaa eli lähes 6 % markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta ja ulkomainen nettovelka nousi vuoden lopussa vajaan 13 mrd. markkaan. Vaihtotaseen vajauksesta rahoitettiin vain viidennes pitkäaikaisen pääoman nettotuonnilla. Kansainvälisten pääomamarkkinoiden epävakaisuus ja korkea korkotaso vähensivät lainanottohalukkuutta, joskin vuoden loppua kohti markkinat selkiintyivät korkotason laskiessa. Noin puolet vaihtotaseen vajauksesta katettiin lyhytaikaisen pääoman

tuonnilla. Tästä suuri osa oli tuonnin arvonn kasvua seurannutta tuontiluottojen lisäystä, vaikka myös vientitilauksista saadut ennakkomaksut kohosivat huomattavasti. Suomen Pankin vaihdettavien valuuttojen varanto pieneni vuoden aikana vain runsaat 100 milj. markkaa. Sen sijaan sidottujen valuuttojen tileillä vuoden alussa ollut 233 milj. markan tilisaatava muuttui vuoden aikana 388 milj. markan tilivelaksi.

Voimakkaasta investointitoiminnasta ja inflaatiosta aiheutunut luotonkysynnän lisäys piti kotimaiset rahoitusmarkkinat kireinä. Luotonkysyntää tyydyttääkseen pankit turvautuivat ottolainauksen ohella huomattavassa määrin myös muihin rahoituslähteisiin. Liikepankkien keskuspankkivelka kasvoi vuoden aikana 560 milj. markkaa 3 144 milj. markkaan, minkä lisäksi niiden ulkomainen nettovelka lisääntyi 730 milj. markkaa. Pankkien antolainauksen kasvu oli 22 %, kun ottolainaus samanaikaisesti kasvoi 17 %. Valtion keveän kassatilanteen vallitessa Postipankin antolainaus yleisölle kasvoi 36 %.

Suomen Pankin rahapolitiikka

Rahapoliittiset toimenpiteet

Vuonna 1974 sisäisten ja ulkoisten tasapainottomuuksien kärjistymisen edellytti rahapolitiikan pitämistä edelleen kireänä. Yleisen kireyden vallitessa nähtiin kuitenkin tärkeäksi turvata keskeisten alojen rahoitus valikoivien rahoitusjärjestelyin.

Liikepankkien keskuspankkiluottokiintiöitä nostettiin helmikuun alusta lukien runsaat 40 %. Kiintiöiden ylitysoikeus rajoitettiin 50 prosenttiin, jonka ylittävä keskuspankkirahoituksen tarve oli hoidettava obligaatioiden viikoittaisilla termiinkaupoilla. Liikepankkien oikeus ottaa Postipankilta talletuksia nostettiin kaksinkertaiseksi. Nämä pankkikohtaisesti kiintiöidyt talletukset saivat kuukausikeskiarvona nousta enintään 400 milj. markkaan. Näistä toimenpiteistä huolimatta rahoitusmarkkinoiden kireys jatkui entisellään, vaikka pankeilta peritty lisäkoron määrä tilapäisesti jonkin verran alenikin. Samassa yhteydessä Suomen Pankki totesi, ettei rahoitusmarkkinoiden yleiselle keventämiselle ole olemassa edellytyksiä ja että ainoastaan harjoittamalla erittäin tiukkaa luotonantopolitiikkaa pankit voivat välttyä lisäkoron nopealta uudelleen kohoamiselta.

Jotta yleisen kireyden puitteissa voitiin turvata ennen kaikkea vientiä harjoittavan ja tuonnin kanssa kilpailevan yritystoiminnan rahoitusmahdollisuudet, tehostettiin erityisrahoitusjärjestelyjä. Helmikuussa Suomen Pankki antoi kotimaisten toimitusluottojen rahoitusjärjestelyä sekä uusvientiluotto- ja vientivekselijärjestelyjä koskevat uudet ohjeet. Tällöin Suomen Pankin rahoitusosuus kotimaisten toimitusluottojen rahoituksessa nostettiin 15 prosentista 30 prosenttiin.

Lähinnä maksutasekehityksestä johtuvan rahoitusmarkkinoiden liiallisen kiristymisen välttämiseksi liikepankkien keskuspankkiluottokiintiöiden yhteismäärää nostettiin vajaan 10 % toukokuun alusta lukien sekä noin 15 % kesäkuussa. Kiintiöiden korotukset mitoitettiin kuitenkin niukoiksi, koska edellytyksiä rahapolitiikan yleiselle keventämiselle ei ollut olemassa. Näiden kahden kiintiökorotuksen yhteydessä muutettiin kiintiöiden pankkikohtaista rakennetta siten, että markkinaosuuksille annettiin aiempaa suurempi paino.

Heinäkuun alussa Suomen Pankki lähetti rahalaitoksille kiertokirjeen siltä varalta, ettei hallituksen esitys investointiverolain pidentämisestä ehtisi saada lainvoimaa. Lainsäädäntömenettely ehdittiin kuitenkin saada ajoissa päätökseen. Kiertokirjeessä edellytettiin, etteivät rahalaitokset investointiverolain voimassaoloajan pidentämistä koskevan lainsäädäntömenettelyn kestäessä luotota syyskuun lopun jälkeen käynnistettäviä, investointiverolain piiriin kuuluneita tai vastaavia uusia rakennustöitä.

Liikepankeille ja Postipankille annettiin lokakuun alusta voimaan tulleet uusvientiluottojen rahoitusjärjestelyä koskevat uudet ohjeet. Keskeisenä muutoksena oli rahoitusjärjestelyn ulottaminen koskemaan myös clearingvaluuttoina maksettavan viennin rahoittamista.

Marraskuussa Suomen Pankki esitti rahalaitoksille lähiajan luotonantopolitiikan suuntaviivat, joissa edellytettiin rahalaitosten jatkavan luottojen voimakasta karsintaa toistaiseksi myös koko vuotta 1975 koskevien luottopyyntöjen osalta. Ohjeiden mukaan oli luottoja sekä vuodelle 1974 että 1975 myönnettävä etusijalle asetettava teollisen tuotantokapasiteetin tehostamiseen tähtäävät investoinnit sekä näihin liittyvät, työvoimatarpeen tyydyttämisen kannalta välttämättömät asuntoinvestoinnit. Lisäksi oli huolehdittava yleisemminkin valtion osalainoitamien asuntoinvestointien rahoituksesta.

Voimakkain karsinta edellytettiin kohdistettavan kotitalouksien kestokulutushyödykkeiden hankintaan ja muun kulutuksen rahoitukseen tarkoitettuihin luottoihin. Teollisuuden ja kaupan ylimitoitettujen varastonmuodostuksen rahoitus sekä kaupan ja muiden palveluelinkeinojen laajennusinvestointien rahoitus oli myös saatettava ankarana karsinnan kohteeksi. Samalla Suomen Pankki korosti, että pitkäaikaisia luottolupauksia antaessaan rahalaitosten on syytä varautua siihen, että maksutasesyistä rahoitusmarkkinat tulevat pysymään kireinä ja ettei Suomen Pankin rahapolitiikalla ole edellytyksiä niitä olennaisesti keventää suhdanteiden heikentäessä.

Joulukuussa Suomen Pankki antoi vuodenvaihteessa tapahtuvan investointiveron päättämisen johdosta talonrakennustöiden rahoitusta koskevat ohjeet rahalaitoksille. Näissä todettiin, että investointiverolain voimassaoloajan päättyessä vuoden lopussa oli pelättävissä, että veron piiriin kuuluneilla alueilla investointihankkeiden samanaikainen käynnistyminen johtaa talonrakennusalalla ilmenneiden tasapainottomuuksien uudelleen kärjistymiseen. Tämän välttämiseksi Suomen Pankki edellytti, että kaikkien investointiveron alaisina olleiden hankkeiden osalta kiinnitetään erityistä huomiota paikalliseen työvoimatilanteeseen. Suurimpien rakennushankkeiden osalta Suomen Pankki edellytti, etteivät rahalaitokset toistaiseksi sitoudu rahoittamaan investointiverolain piiriin kuuluneita tai vastaavia rakennushankkeita ilman Suomen Pankin kirjallista hyväksymistä.

Suomen Pankki jatkoi vuoden 1974 aikana edelleen talletustodistusten kauppooja. Talletustodistusten määrä supistui vuoden aikana 1 450 milj. markasta 1 040 milj. markkaan. Pienimmillään talletustodistusten määrä oli tammi-kuussa, jolloin se oli 1 024 milj. markkaa, ja suurimmillaan 1 800 milj. markkaa lokakuussa.

Erityisrahoitusjärjestelyt

Suomen Pankki osallistui edelleen kotimaisten toimitusluottojen rahoitusjärjestelyyn (ns. KTR-luotot) sekä antoi tukea lähinnä pienelle ja keskisuurelle vientiteollisuudelle rahoittamalla uusvientiluottoja ja lyhytaikaisia vientiluottoja. Näitä erityisrahoitusmuotoja tehostettiin helmikuussa. Lisäksi uusvientiluottojen rahoi-

tusjärjestelyn sovellutusalueita laajennettiin syyskuussa.

Suomen Pankki nosti helmikuussa KTR-luottojen oman rahoitusosuutensa 15 prosentista 30 prosenttiin kauppahinnan luototettavasta osasta, kun taas muut luottoehdot pysyivät ennallaan. Luotoista peritty korko oli kertomusvuonna edelleen 9 1/4 %. Erityisesti puunjalostusteollisuudessa ja voimalaitosalalla vilkkaana jatkunut investointitoiminta antoi kertomusvuonna leimansa tälle rahoitusjärjestelylle. Vuoden aikana rahoitusjärjestelyn piiriin hyväksytyistä 1 623 milj. markan toimituksista puunjalostusteollisuuden koneistojen osuus oli 42 % sekä voimalaituskoneistojen osuus 14 %. KTR-luottoja koskevia luotonvarauksia tuli kertomusvuonna voimaan yli kolme kertaa niin paljon kuin edellisellä vuonna ja niitä oli vuoden päättyessä voimassa yhteensä 1 538 milj. markkaa, josta Suomen Pankin osuus oli 424 milj. markkaa. Luottokanta oli vuoden lopussa yhteensä 1 087 milj. markkaa. Suomen Pankin osuus luottokannasta oli 276 milj. markkaa.

Uusvientiluottojen rahoitusjärjestelyyn helmikuussa tehdyistä muutoksista oli huomattavin luoton yrityskehityksen ylärajan nostaminen 2 milj. markkaan. Lokakuun alusta laajennettiin rahoitus koskemaan myös sidottuina valuuttoina maksettavaa vientiä sekä muutettiin luottojen käyttäjäkuntaa rajaavaksi tekijäksi yrityksen vuotuinen liikevaihto, joka ei saa ylittää 100 milj. markkaa. Rahoittajapankkien uusvientiluotoista perimä korko oli kertomusvuonna 8 1/2 %. Uusvientiluottojen luottokanta kasvoi vuoden aikana 43 milj. markasta 90 milj. markkaan. Näitä luottoja käytti vuoden lopussa 312 yritystä.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestelyn yhteydessä sovellettavaa korkoa muutettiin helmikuussa siirtymällä eurodollaritalletusten koroista kotimaiseen korkotasoon sidottuun korkoon. Muutoksen jälkeen rahoittajapankkien yritysiltä perimä korko oli 8 1/2 %. Rahoitusjärjestelyn luottokanta oli kertomusvuoden lopussa 274 milj. markkaa, mikä oli lähes kaksi ja puoli kertaa niin paljon kuin edellisen vuoden lopussa. Luottokannasta oli metallituote- ja koneiteollisuuden luottojen osuus 33 %, sähköteknisen teollisuuden osuus 24 % sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden osuus 17 %. Rahoitettu vienti suuntautui lähes kokonaan OECD-maihin. Rahoitusta käytti vuoden lopussa 294 yritystä.

Suomen Pankin valuuttapolitiikka

Kehitys kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla

Kertomusvuoden aikana sovellettiin valuuttamarkkinoilla edellisenä vuonna yleistynyttä liukuvien valuuttakurssien järjestelmää. Vaikka paine tärkeisiin valuuttoihin nähden aika ajoin oli huomattava, voitiin kurssien joustavuuden takia välttää laajemmilta valuuttamarkkinoiden toiminnan keskeytymisiltä. Useiden maiden keskuspankit joutuivat kertomusvuoden aikana osallistumaan valuuttakauppaan huomattavallakin määrällä kurssikehityksen vakauttamiseksi markkinoilla.

Voimakkaat korkotasojen muutokset etenkin Yhdysvalloissa mutta myös Euroopassa, yleinen epävarmuus eri maiden maksutase- ja hintakehityksestä, Yhdysvaltojen pääomanvientiä rajoittaneiden eräiden säännösten poistaminen sekä nopeasti muuttuvat odotukset eri valuuttakurssien kehityksestä sävyttivät sekä dollarin että muiden valuuttojen kurssien kehitystä. Näin ollen dollarin kurssi jatkoi kertomusvuoden aikana jo vuonna 1973 esiintyneitä heilahteluja suhteessa muihin tärkeisiin valuuttoihin. Vuoden alkupuoliskolla dollari heikkeni mutta vahvistui taas kolmannella vuosineljänneksellä. Vuoden viimeisellä neljänneksellä dollari heikkeni uudestaan ja sen kurssi oli kertomusvuoden päättyessä 3.560 markkaa.

EEC-maiden kesken sovelletun kurssijärjestelmän kattavuus supistui entisestään tammikuun 20 päivänä, kun Ranska päätti olla toistaiseksi osallistumatta tähän järjestelmään. Päätöksen jälkeen Ranskan frangi heikkeni ja seurasi uudella tasollaan loppuvuoden aikana EEC:n kurssijärjestelmään jääneiden valuuttojen kehitystä. Järjestelmästä jo aikaisemmin irrotettu Englannin punta heikkeni edelleen vuoden aikana Englannin vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi. Saksan markka oli vuoden aikana muutaman kerran revalvointispekulaation kohteena mm. maksutaseen suotuisan tilanteen sekä suhteellisen alhaisen inflaation takia.

Kullan hinta nousi kertomusvuoden aikana huomattavasti. Sen unssihinta oli Lontoossa tammikuun 2 päivänä 118 dollaria ja joulukuun 31 päivänä se oli 188 dollaria. Nousu oli siten vuoden aikana 70 dollaria unssilta eli lähes 60 %.

Avistamarkkinat

Suomen markka liukui kertomusvuoden aikana kaikkiin muihin valuuttoihin nähden. Oheisen taulukon mukaan markan keskimääräinen ulkoinen arvo oli vuoden 1974 lopussa suunnilleen samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin.

Suomen markan ulkoisen arvon kehitys vuonna 1974 indekseinä¹

	tammikuu	huhtikuu	heinäkuu	lokakuu	joulukuu
Maksvaluuttojen osuuksilla painotettu	100.1	100.0	99.0	101.2	99.8
Kaupankäyntiosuuksilla painotettu	99.1	100.0	98.8	100.7	99.8

¹ Kuukauden keskimääräisten myyntikurssien perusteella, jolloin joulukuu 1973 = 100.0.

Vuoden 1973 lopussa vallinneisiin kursseihin verrattuna aleni dollarin myyntikurssi kertomusvuoden loppuun mennessä 7.6 %, punnan 6.3 % ja ruplan 4.7 %. Ruotsin kruunun ja

min. Markan arvo oli kuitenkin kertomusvuonna keskimäärin lähes 3 % korkeampi kuin vuonna 1973. Tällä tavalla pyrittiin kurssipolitiikan osalta olemaan lisäämättä kotimaista hintapainetta samalla vaarantamatta vientiteollisuuden keskimääräistä kilpailukykyä ennen odotettavissa olevaa laskusuhdannevaihetta.

Saksan markan myyntikurssit sitä vastoin nousivat 4.1 % kumpikin. Suomen Pankin noteeraamien valuuttojen kurssit vuosien 1973 ja 1974 lopussa ilmenevät seuraavasta taulukosta.

Valuuttojen myyntikurssit vuosien 1973 ja 1974 lopussa

Valuuttalaji	31.12.1973	31.12.1974
New York	US \$ ¹ 3.854	3.560
Montreal	C \$ ¹ 3.870	3.600
Lontoo	£ ¹ 8.940	8.380
Tukholma	Skr 84.20	87.65
Oslo	Nkr 67.35	68.60
Kööpenhamina	Dkr 61.50	63.50
Frankfurt a. M.	DM 142.70	148.50
Amsterdam	Hfl 136.70	142.80
Bryssel	FB 9.350 ²	9.900 ²
	9.360 ³	9.890 ³
Zürich	Sfr 118.80	141.00
Pariisi	FF 81.95 ²	80.30
	79.10 ³	—
Rooma	Lit —.6370	—.5550
Wien	ÖS 19.52	20.95
Lissabon	Esc 15.10	14.60
Madrid	Ptas 6.80	6.45
Tokio	Yen —	1.200
Reykjavik	Ikr 4.57	3.15
Moskova, clearing	Rub ¹ 5.120	4.877

¹ Yhdeltä yksiköltä, muut 100 yksiköltä.

² Kaupallinen kurssi.

³ Ei-kaupallinen kurssi.

Ranskan irtauduttua EEC-maiden kurssijärjestelmästä Suomen Pankki, kuten useiden muiden Euroopan maiden keskuspankit, ei tammikuun 21 päivänä noteerannut valuuttakurssia. Kun Ranska luopui maaliskuun 21 päivänä kaksikurssijärjestelmästä, Suomen Pankki siirtyi noteeraamaan frangille vain yhden kurssin.

Huhtikuun 1 päivästä lähtien on noteerattu kurssi myös Japanin jenille.

Suomen Pankin avistakaupat valuuttapankkien kanssa olivat kertomusvuoden alkupuolella ostovoittoisia. Elokuun loppuun mennessä valuuttapankit olivat nettomääräisesti myyneet Suomen Pankille valuuttoja 212 milj. dollarin

arvosta. Suomen Pankin nettomyyntien nousua loppuvuodesta 223 milj. dollariin olivat Suomen Pankin avistakaupat koko vuodelta suurin piirtein tasapainossa.

Kertomusvuoden aikana solmittiin kaksi uutta valmiusluottosopimusta yhteisarvoltaan 200 milj. dollaria, jotka ovat tarvittaessa nostettavissa valuuttavaranon vahvistamiseksi. Vuoden lopussa Suomen Pankilla oli yksityisten ulkomaisten pankkiyhtymien kanssa valmiiksi neuvoteltuja valmiusluottoja 500 milj. dollarin arvosta. Valmiusluottoja ei kertomusvuoden aikana nostettu.

Terminimarkkinat

Terminikauppojen kokonaismäärä jäi vuonna 1974 jonkin verran pienemmäksi kuin edellisenä vuonna. Suomen Pankin termiiniostot olivat vuoden aikana 387 milj. dollaria ja -myynnit 245 milj. dollaria. Verrattuna vuoteen 1973 lisäntyi 3—6 kuukauden termiinisopimusten osuus, koska Suomen Pankki ei tehnyt 1—2 kuukauden pituisia termiinisopimuksia valuuttapankkien kanssa. Dollarin termiini-kurssi oli koko vuoden avistakurssin yläpuolella. Joulukuun 31 päivänä dollarin 3 kuukauden termiiniomyntikurssi asiakkaille oli 3.686 markkaa eli 3.54 % (vuositasolla 14.2 %) korkeampi kuin avistamyntikurssi. Elokuun 1 päivänä ryhdyttiin noteeraamaan ruplalle termiini-kurssia ruplan saattamiseksi samanvertaiseksi kauppavaluutaksi muiden valuuttojen kanssa.

Kahdenkeskiset maksujärjestelyt

Suomella oli katsausvuoden päättyessä kahdenkeskiset maksusopimukset kahdeksan sosiaalisen maan kanssa. Sopimusten mukaan oli tilivaluuttana Neuvostoliiton ja Romanian kanssa clearingrupla, Bulgarian, Saksan demokraattisen tasavallan sekä Unkarin kanssa clearingdollar ja Kiinan kansantasavallan kanssa clearingmarkka. Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa jatkettiin maksujärjestelyä, jonka mukaisesti tilit pidettiin vapaasti vaihdettavina Yhdysvaltain dollareina. Clearingdollareita myy-täessä ja ostettaessa noudatettiin edelleenkin Yhdysvaltain dollarin kurssia.

Pitkäaikaiset ulkomaiset pääomanliikkeet

Kansainvälisten lainamarkkinoiden kehitystä ohjasivat kuluneena vuonna kiihtyvä yleis-

maailmallinen inflaatio ja erityisesti öljyn hin-tojen kohoamisen aiheuttama voimakas pää-omankysyntä vaihtotasealijäämien kattamiseksi. Lainanottajat joutuivat rahoitustarpeensa tyydyttämiseksi pääasiallisesti turvautumaan eurovaluuttamarkkinoihin, koska inflaatio ja öljyn-tuottajamaiden sijoitusongelmat aiheuttivat pit-käaikaisten lainamarkkinoiden heikkenemisen. Öljyntuottajamaiden valuuttatulot hakeutuivatkin suurelta osin juuri euromarkkinoille, jossa lyhytaikaisista valuuttatalletuksista maksettava korko ajoittain nousi huomattavasti korkeam-maksi kuin pitkäaikaisten lainojen efektiivinen korko. Korkean korkotason vuoksi myös lainan-ottajat olivat haluttomia ottamaan pitkäaikaista lainaa.

Lainaustoiminta euromarkkinoilla oli vuoden ensimmäisen puoliskon aikana erittäin voi-makasta, sillä lainojen määrä nousi lähes 20 mrd. dollariin, mikä läheni koko vuoden 1973 luottovolyymia. Vilkas kysyntä kiristi laina-ehdotuksia, mikä ilmeni sekä koron nousuna että laina-ajan lyhenemisenä. Syksyä kohti paine eu-romarkkinoilla kuitenkin väheni maksutaseali-jäämien pääasiallisen rahoituksen alkaessa muuttua valtioiden väliseksi tai kansainvälisten järjestöjen hoitamaksi. Pitkäaikaiset lainamark-kinat vilkastuivat, samalla kun euromarkkinoi-den korkokehitys kääntyi laskuun. Vastaavaa laskua ei kuitenkaan tapahtunut itse pitkäai-kaisten lainojen koroissa, vaan ne pysyttelivät verrattain korkeina.

Kansainvälisten lainamarkkinoiden kehitys vaikutti myös Suomen pääomantuontiin. Koti-maisiin investointitarkoituksiin tarvittavan pit-käaikaisten ulkomaisen lainapääoman määrä osoittautui suuremmaksi kuin lainamarkkinoilta kohtuullisin ehdoin voitiin saada. Tämän vuoksi suuri osa tarvittavasta ulkomaisesta pääomas-ta jouduttiin hankkimaan lyhytaikaisina lainoi-na ja luottoina.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka oli vuoden 1974 lopussa 12 444 milj. markkaa. Uusia lainoja nostettiin 2 870 milj. markkaa, mikä määrä oli puolitoistakertainen edellisvuotiseen verrattuna. Lainoja kuoletettiin 1 471 milj. markkaa ja pitkäaikaisten ulkomaisen pää-oman nettotuonti kohosi siten 1 308 milj. markkaan, kun otetaan huomioon lähes 92 milj. markan luopumisera Ruotsin valtion Suo-melle myöntämästä lainasta. Summa on yli kak-sinkertainen vuoden 1973 epätavallisen alhai-

seen pääoman nettotuontiin verrattuna. Yli kaksi kolmannelle pääomantuonnista tapahtui rahoituslainoina, joihin luetaan sekä yksittäis-että joukkovelkakirjalainat. Jälkimmäisistä kak-si oli obligaatiolainoja ja kuusi private place-ment -tyyppisiä joukkovelkakirjalainoja. Pitkä-aikaisesta ulkomaisesta velasta oli vuoden lo-pussa 48 % dollareina, 19 % D-markkoina ja 9 % Sveitsin frangeina, kun taas loppu jakau-tui usean eri valuutan kesken. Aikaisempiin vuosiin verrattuna on dollarin osuus hieman kasvanut ja D-markan sekä Sveitsin frangin osuus supistunut.

Velanhoitokustannukset eli lainojen korot ja kuoletukset olivat vuonna 1974 runsaat 13 % suuremmat kuin edellisvuonna. Kasvu oli sel-västi pienempi kuin kolmena aikaisempina vuonna, jolloin hoitokustannukset kasvoivat yli 20 prosentin vuosivauhtia. Hidastumisen syynä on vuoden 1973 epätavallisen alhainen pitkäai-kaisen pääoman tuonti. Velanhoitosuhde, joka on velanhoitokustannusten ja vaihtotaseen tu-lujen suhde, laski myös edellisvuoden 11 prosen-tista runsaaseen 9 prosenttiin. Velanhoitosuhde ei kuitenkaan ota lukuun lyhytaikaista velkaa, jonka voimakas kasvu korvasi pitkäaikaisen pääoman tuonin supistumista. Suomen pitkä-aikainen ulkomainen saatava, joka pääasiallisesti koostuu vientiluotoista, tytäryhtiölainoista ja valtion myöntämistä kehitysyhteistyöluotoista, kohosi 2 805 milj. markkaan. Pitkäaikainen ulkomainen nettovelka oli siten vuoden lopus-sa 9 639 milj. markkaa.

Suoran sijoituspääoman liikkeet eivät Suo-messa muodosta määrällisesti merkittävää osaa maan ulkomaisista pääomanliikkeistä. Niiden määrät pysyttelivät myös kuluneena vuonna vä-häisinä; sijoitukset Suomesta ulkomaille supis-tuivat huomattavasti kahden edellisen vuoden normaalia korkeammalta tasolta. Suomen Pan-kin maksutilaston mukaan tehtiin ulkomailta Suomeen kuluneena vuonna suoria sijoituksia 84 milj. markan arvosta ja pääomaa kotiutettiin takaisin ulkomaille noin 20 milj. markkaa. Lä-hes 60 % sijoituksista tuli EFTA-maista ja niistä valtaosa Ruotsista. Vuoden lopussa Suo-messa oli 739 yritystä, joissa oli ulkomaista omistusta. Suomesta ulkomaille tehtiin suoria sijoituksia kertomusvuonna 70 milj. markan ar-vosta Suomen Pankin maksutilaston mukaan ja pääomaa kotiutettiin takaisin vastaavana aikana noin 9 milj. markkaa. Kolme neljäsosaa sijoit-uksista suuntautui Euroopan talousyhteisön maihin ja noin 11 % EFTA-maihin. Vuoden

lopussa oli ulkomailta 523 yritystä, joissa oli suomalaista omistusta.

Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma

Seuraavassa selvitetään aluksi Suomen Pan-kin tilinpäätöksen yhteydessä toteutettua tase-uudistusta. Sen jälkeen tarkastellaan Suomen Pankin saamisten ja velkojen kehitystä sekto-reittain sekä liikkeessä olevan rahan ja talletus-todistusten määrää. Setelinantotaseen avulla. Lo-puksi selostetaan Suomen Pankin tilinpäätöstä kertomusvuoden taseen ja tuloslaskelman pe-rusteella.

Taseuudistus

Uuden kirjanpitolain voimaantulon vuoksi Suomen Pankin tase on tilinpäätöksen yhtey-dessä uudistettu. Taseen vastaava- ja vastattava-puolen erät on soveltuvin osin ryhmitelty vii-teen sektoriin: ulkomaat, rahoituslaitokset, jul-kinen sektori, yritykset ja muut. Valuuttasaa-miset ja valuuttavelat on jaettu vaihdettaviin ja sidottuihin tileihin. Seuraavassa esitettävät muutosluvut edellisen vuoden lopusta on las-kettu uusien kirjausperiaatteiden mukaisina. Myös tuloslaskelma on uudistettu ja saatettu uuden kirjanpitolain mukaisen asetelman muo-toon.

Ulkomaat

Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto väheni vuoden aikana 107 milj. markkaa. Vaihdettavan valuuttavaranon alieristä kulta ja kultaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa pysyivät muuttumattomina, erityiset nosto-oi-keudet lisääntyivät 1 milj. markkaa, vaihdetta-vat valuuttasaamiset supistuivat 119 milj. markkaa ja vaihdettavat valuuttavelat 11 milj. markkaa.

Suomen Pankin sidottu valuuttavaranto vä-heni vuoden aikana 622 milj. markkaa ja sido-tuilla tileillä oli vuoden lopussa nettovelkaa 388 milj. markkaa. Sidotun valuuttavaranon alieristä sidotut valuuttasaamiset supistuivat 301 milj. markkaa ja sidotut valuuttavelat kasvoivat 321 milj. markkaa.

Muut ulkomaiset saamiset kasvoivat netto-määräisesti 171 milj. markkaa ulkomaisten vek-seleiden ja joukkovelkakirjojen lisääntymisen vuoksi.

Suomen Pankin ulkomaiset tilit kehittyivät katsausvuonna seuraavasti:

Ulkomaiset tilit
milj. mk

	31. 12. 1973	31. 12. 1974	Muutos
Kulta	121	121	— 0
Eriyiset nosto-oikeudet	285	286	+ 1
Kultaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	268	268	+ 0
Vaihdettavat valuutat	1 228	1 109	— 119
Sidotut valuutat	308	7	— 301
Kulta- ja valuuttasaamiset	2 210	1 791	— 419
Ulkomaiset vekselit	103	252	+ 149
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	319	341	+ 22
Markkaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	530	530	— 0
Muut ulkomaiset saamiset	952	1 123	+ 171
<i>Ulkomaiset saamiset yhteensä</i>	<i>3 162</i>	<i>2 914</i>	<i>— 248</i>
Vaihdettavat tilit	73	62	— 11
Sidotut tilit	74	395	+ 321
Valuuttavelat	147	457	+ 310
Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatilit ..	530	530	— 0
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	258	258	—
Muut ulkomaiset velat	788	788	— 0
<i>Ulkomaiset velat yhteensä</i>	<i>935</i>	<i>1 245</i>	<i>+ 310</i>
<i>Ulkomaiset nettosaamiset</i>	<i>2 227</i>	<i>1 669</i>	<i>— 558</i>

Rahoituslaitokset

Suomen Pankin asemaa rahoituslaitoksiin nähden kuvaa seuraava asetelma:

Rahoituslaitosten tilit
milj. mk

	31. 12. 1973	31. 12. 1974	Muutos
Liikepankkien shekkilit	19	114	+ 95
Diskontatut vekselit	2 556	3 034	+ 478
Joukkovelkakirjat	121	220	+ 99
Muut	49	46	— 3
Saamiset rahoituslaitoksilta	2 745	3 414	+ 669
Postipankin shekkilit	2	4	+ 2
Liikepankkien shekkilit	7	4	— 3
Muut	4	1	— 3
Velat rahoituslaitoksille	13	9	— 4
<i>Nettosaamiset rahoituslaitoksilta</i>	<i>2 732</i>	<i>3 405</i>	<i>+ 673</i>

Saamiset rahoituslaitoksilta lisääntyivät 669 milj. markkaa, josta Suomen Pankin hallussa olevien rahoituslaitosten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen osuus oli 99 milj. markkaa. Liikepankkien diskonttaamien vekselien määrä kasvoi 478 milj. markkaa ja shekkiluottojen käytössä oleva määrä 95 milj. markkaa. Yhteis-

määrältään liikepankkien keskuspankkivelka kasvoi vuoden aikana 576 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 3 144 milj. markkaa. Rahoituslaitoksille myytyjä talletustodistuksia ei ole sisällytetty Suomen Pankin velkoihin rahoituslaitoksille, vaan ne ovat tase-erässä "liikkeessä olevat talletustodistukset".

Rahoituslaitosten asemaa tarkasteltaessa on lisäksi otettava huomioon ne asetelmaan sisällyttömät vastuut, jotka ovat syntyneet eri rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin ostamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat uusvientiluottovekselit sekä ulkomaan valuutan määräiset vientivekselit. Näistä viimeksi mainitut muodostavat pääosan tase-erästä "ulkomaiset vekselit". Vastuisiin

kuuluvat myös kotimaisten toimitusluottojen rahoitusjärjestelyyn liittyvät lainat, jotka on annettu asianomaisten pankkien takuuta vastaan.

Julkinen sektori

Seuraavasta asetelmasta käy ilmi Suomen Pankin ja julkisen sektorin välisten tilien kehitys:

Julkisen sektorin tilit
milj. mk

	31. 12. 1973	31. 12. 1974	Muutos
Joukkovelkakirjat	53	71	+ 18
Valtion metallirahavastuu	200	225	+ 25
Muut	15	6	— 9
Saamiset julkiselta sektorilta	268	302	+ 34
Shekkilit	2	7	+ 5
Suhdannerahastotalletukset	509	543	+ 34
Muut	24	10	— 14
Velat julkiselle sektorille	535	560	+ 25
<i>Nettovelat julkiselle sektorille</i>	<i>267</i>	<i>258</i>	<i>— 9</i>

Saamiset julkiselta sektorilta lisääntyivät 34 milj. markkaa lähinnä Suomen Pankin hallussa olevien valtion liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen ja valtion metallirahavastuun kasvun vuoksi. Uusi tase-erä "valtion metallirahavastuu" on liikkeessä olevan metallirahan kirjanpidollinen vastaerä. Velat julkiselle sektorille lisääntyivät 25 milj. markkaa. Näistä valtion suhdannerahastotalletukset nousivat 34 milj. markkaa korkojen lisäämisen vuoksi ja olivat 543 milj. markkaa vuoden lopussa. Sen sijaan

valtion vientimaksu-, suhdannevero- ja investointiverovaroja purettiin vuoden aikana yhteensä 14 milj. markkaa ja vuoden lopussa niitä oli jäljellä 10 milj. markkaa. Suomen Pankin velkaan julkiselle sektorille ei ole sisällytetty julkiselle sektorille myytyjä talletustodistuksia.

Yritykset

Suomen Pankin asema yrityksiin nähden kehittyi seuraavasti:

Yritysten tilit
milj. mk

	31. 12. 1973	31. 12. 1974	Muutos
Uusvientivekselit	47	90	+ 43
Toimitusluottojen rahoitus	271	276	+ 5
Joukkovelkakirjat	255	231	— 24
Muut	40	34	— 6
Saamiset yrityksiltä	613	631	+ 18
Investointitalletukset	5	34	+ 29
Suhdannepidätystalletukset	—	50	+ 50
Pääomantuontitalletukset	214	98	— 116
Tuontimaksutalletukset	6	6	—
Muut	14	7	— 7
Velat yrityksille	239	195	— 44
<i>Nettosaamiset yrityksiltä</i>	<i>374</i>	<i>436</i>	<i>+ 62</i>

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä lisääntyivät 18 milj. markkaa 631 milj. markkaan. Antolainaus yrityksille nousi 42 milj. markkaa ja sen kokonaismäärä vuoden lopussa oli 400 milj. markkaa. Näistä uusvientiluottojen osuus oli 90 milj. markkaa ja kotimaisten toimitusluottojen rahoitukseen liittyvien luottojen osuus 276 milj. markkaa. Pankin hallussa olevien yritysten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen määrä supistui 24 milj. markkaa 231 milj. markkaan.

Velat yrityksille supistuivat 44 milj. markkaa 195 milj. markkaan. Pääomantuontitalletukset vähentyivät 116 milj. markkaa ja niitä oli vuoden lopussa 98 milj. markkaa. Yritysten tekemiä investointitalletuksia ja niihin rinnastettavia ns. alushankintatalletuksia kertyi lisää 29 milj. markkaa. Lisäksi metsäteollisuusyritykset suorittivat lokakuun lopussa 50 milj. markkaa suhdannepidätystalletuksia Suomen Pankkiin.

Setelinantotase milj. mk

	31. 12. 1973	31. 12. 1974	Muutos
<i>Setelinanto-oikeus</i>			
Ensisijainen kate	2 438	2 141	— 297
Toissijainen kate	1 215	1 500	+ 285
Yhteensä	3 653	3 641	— 12
<i>Setelinanto-oikeuden käyttö</i>			
Liikkeessä olevat setelit	1 907	2 259	+ 352
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	184	498	+ 314
Shekkiluotoista nostamatta	1	1	+ 0
Setelinantovara	1 561	883	— 678
Yhteensä	3 653	3 641	— 12

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kulta ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, supistui vuoden 1974 aikana 297 milj. markkaa ja oli vuoden päättyessä määrältään 2 141 milj. markkaa. Toissijaisen katteen yläraja oli vuoden lopussa ohjesäännön väliaikaisen muutoksen perusteella edelleen 1 500 milj. markkaa. Kun katekelpoisten diskontattujen ja muiden markkamääräisten vekseleiden määrä oli vuoden lopussa yhteensä 1 631 milj. markkaa, oli toissijaisen setelinkatteen määrä ylärajallaan ja koko setelinanto-oikeus supistui 12 milj. mark-

Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset

Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi vuoden aikana 380 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 2 462 milj. markkaa. Lisäyksestä oli setelistön osuus 352 milj. markkaa ja metallirahan 28 milj. markkaa. Taseuudistuksen yhteydessä liikkeessä olevat setelit on yhdistetty metallirahan kanssa uudeksi tase-eräksi "liikkeessä oleva raha". Lisäksi tase-erään "muut velat" sisältyy vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 10 milj. markkaa.

Liikkeessä olevien talletustodistusten määrä väheni 410 milj. markkaa 1 040 milj. markkaan. Taseuudistuksen yhteydessä ne on erotettu omaksi tase-eräkseen, kun ne aikaisemmin sisältyivät erään "kotimaiset määräaikaiset sitoumukset".

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö

Suomen Pankin setelinanto-oikeus ja sen käyttö ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

kaa. Kun toisaalta liikkeessä oleva setelistö ja vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä lisääntyivät yhteensä 666 milj. markkaa, supistui setelinantovara 678 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 883 milj. markkaa.

Tilinpäätös

Suoritettua tiliaseman tarkastelua täydentää pankin tase kertomusvuoden ja sitä edeltäneen vuoden lopussa:

Tase

Vastavaa		Tase milj. mk		Vastattavaa	
	31. 12. 1973	31. 12. 1974		31. 12. 1973	31. 12. 1974
Kulta	121	121	Vaihdeettavat tilit	73	62
Erietyiset nosto-oikeudet ..	285	286	Sidotut tilit	74	395
Kultaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	268	268	<i>Valuuttavelat</i>	147	457
Vaihdeettavat valuutat	1 228	1 109	Kansainvälisen Valuutta- rahaston markkatilit ...	530	530
Sidotut valuutat	308	7	Osoitetut erityiset nosto- oikeudet	258	258
<i>Kulta- ja valuuttasaamiset</i> .	2 210	1 791	<i>Muut ulkomaiset velat</i> ...	788	788
Ulkomaiset vekselit	103	252	Setelit	1 907	2 259
Ulkomaiset joukkovelkakir- jat	319	341	Metalliraha	175	203
Markkaosuus Kansainväli- sessä Valuuttarahastossa .	530	530	<i>Liikkeessä oleva raha</i>	2 082	2 462
<i>Muut ulkomaiset saamiset</i> .	952	1 123	<i>Liikkeessä olevat talletus- todistukset</i>	1 450	1 040
Liikepankkien shekkilit ..	19	114	Postipankin shekkilitiili	2	4
Diskontatut vekselit	2 556	3 034	Liikepankkien shekkilitit :	7	4
Joukkovelkakirjat	121	220	Muut	4	1
Muut	49	46	<i>Velat rahoituslaitoksille</i> ..	13	9
<i>Saamiset rahoituslaitoksilta</i>	2 745	3 414	Shekkilitit	2	7
Joukkovelkakirjat	53	71	Suhdannerahastotalletukset	509	543
Valtion metallirahavastuu .	200	225	Muut	24	10
Muut	15	6	<i>Velat julkiselle sektorille</i> ..	535	560
<i>Saamiset julkiselta sektorilta</i>	268	302	Investointitalletukset	5	34
Uusvientivekselit	47	90	Suhdannepidätystalletukset	—	50
Toimitusluottojen rahoitus .	271	276	Pääomantuontitalletukset .	214	98
Joukkovelkakirjat	255	231	Tuontimaksutalletukset ...	6	6
Muut	40	34	Muut	14	7
<i>Saamiset yrityksiltä</i>	613	631	<i>Velat yrityksille</i>	239	195
<i>Muut varat</i>	34	37	<i>Muut velat</i>	16	17
			<i>Arvonjärjestelytilit</i>	740	858
			Kantarahasto	600	600
			Vararahasto	114	163
			Tilivuoden tulos	98	149
			<i>Oma pääoma</i>	812	912
			Yhteensä	6 822	7 298